

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRIT DANMARK

3. Aargang - Nr. 6

Udgivet af en Kreds af Danske

September-Oktober 1944

Danmark kan ikke knægtes!

Da Tyskerne den 19. September ved et brutalt Overfald satte dansk Politi ud af Spillet, indledtes en ny Fase — velsagtens den sidste — i den nazistiske Undertrykkelse af vort Land. I August 1943 var det vor politiske Selvstændighed, der blev brudt. I Aar var det den sidste Rest af dansk Retsudøvelse, der knustes. Begivenhederne i 1943 indvarslede en Epoke af Massearrestationer, Jødedeportationer, Mord og Hærværk. Det nazistiske Kup, vi netop har oplevet, betyder yderligere Lovløshed og bestialsk Forfølgelse af Modstandsbevægelse og Befolkning. Tyske Myndigheder har aabenlyst erklæret, at det er dem ligegyldigt, hvorledes Retsforholdene Danskerne imellem arter sig i Fremtiden, det eneste, der interesserer dem, er at knække det danske Folks Moral og slaa Modstanden ned. De har allerede givet Eksempler paa, hvilke Midler, de vil anvende: Halvtredje Tusinde Danskere er blevet deporteret — Mænd, der var anklaget, men ikke dømt for antitysk Virksomhed, Politifolk, der blev overmandet den 19. September, og et Par Hundrede tilfældige Arbejdsløse og Subjekter skal nu som Slaver deltage i Udbygningen af Fæstningen Tyskland. Huse, som har paa draget sig Gestapos Vrede, vil blive sprængt i Luften, — en officiel Fortsættelse af Schalburgtagene, som allerede er gaaet ud over Kroen i Vedsted og Ejendommen Nyhavn 51. Og storstilede Razziaer i Karréer og paa Gader skal ophæve enhver Form for personlig Retssikkerhed.

Hvad vi nu faar at føle, har andre undertrykte Lande forlængst maattet lide under. Det er selve den nazistiske „Retsudøvelse“ i sin skinbarlige Nøgenhed: Grusomhed, Desperation og Vilkaarlighed.

Denne sidste Udvikling herhjemme har en dobbelt Baggrund: den øgede danske

Modstand og det truende tyske Nederlag. Det var i 1943 Sabotagen og de store Folkestrejker, Tyskerne brugte som Anledning til at bryde deres Løfte om ikke at anfægte vor politiske Selvstændighed. Ved selv at overtage den fulde Magtudøvelse mente de at kunne skaffe Ro i Landet. Hvad de opnaaede var mangedoblet Sabotage og aktiv Modstand paa andre Felter, og en ubrydelig enig antinazistisk Folkefront. I Aar — i Sommeren 1944 — har den danske Frihedskamp givet sig kraftigere Udslag end nogensinde, og samtidig er Tysklands militære Stilling katastrofal. For at holde sammen paa Stumperne har Hitler maattet koncentrere al Magt hos Gestapo, personificeret i Himmlers frastødende Gestalt. I Overensstemmelse hermed er det her i Landet Politigeneral Pancke, der er blevet Besættelsesmagtens „stærke Mand“. Ligesom Hærens Repræsentant, Hanneken, der havde Overtaget i 1943, lod de danske Militærstyrker sende hjem i Haab om derved at skaffe sig en farlig Modstander fra Halsen, har Gestapomanden Pancke, nu ladet det danske Politi optræde som „Prügelknabe“ for Folkets Modstand.

Men ligesaa lidt som Massearrestationer og Henrettelser kunde bryde vor Frihedskamp, ligesaa lidt vil Panckes Overfald paa Politiet og hemningsløse Terror have Heldet med sig.

Vi har her i Landet i højere Grad end noget andet Sted formaat at anvende Folkestrejkerne, Folkets spontane og enige Arbejdsnedlæggelse, som Demonstrations- og Kampvaaben. Det har ikke alene overfor vore Fjender og vore Allierede givet Udtryk for vort antinazistiske Sindelag, men har ogsaa ved Afbrydelse af Krigsproduktion, Eksport og Befæstningsarbejder betydet en alvorlig Svækkelse af tysk

Krigsindsats. Men vi har stedse vidst at anvende vore Kampmidler med maalbevist Perspektiv. Sabotagen er altid blevet rettet mod de Maal, som i det givne Øjeblik svækkede Tyskerne mest. Den organiserede Modstandsbevægelse har vist sin Disciplin og Modenhed ved aldrig at lade sig provokere til nytteløse Slag. I den Periode, vi nu gaar ind i, skal hele Fol-

ket vise den samme Forstaaelse af Kampens Krav. Vi skal ikke give Pancke Anledning til uhørte Myrderier og Ødelæggelser, men følge DANMARKS FRIHEDSRAAD's Opfordring til at lade Provokationer ubesvaret. Den Dag, der kaldes, staar alle Danske parat til at rette det sidste, knusende Slag mod de forhadte Undertrykkere.

To karakteristiske Træk i de Allieredes Forhold til de undertrykte og befriede Lande

Vi fandt det for nogle Maaneder siden nødvendigt i FRIT DANMARK at tage til Genmæle mod en Artikel i det ansete engelske Tidsskrift »Economist«, som vilde mene, at de undertrykte Folk i Europa under Krig og Besættelse var blevet forvandlet til en Art halvville Mennesker, der omend de i deres Kamp mod Nazismen udviste et stort og paaskønnelsesværdigt Mod, dog maatte betragtes som saa forraaede, saa perspektivløse og saa barbariserede, at en længere Tids „Formynderskab“ efter Befrielsen vilde være ikke alene ønskværdig, men ogsaa paakrævet, om Fred, Ro og Orden skulde have mindste Chance for at genopstaa i det hærgede Europa.

Som det maaske vil erindres, fastslog vi heroverfor, at de undertrykte Folk netop under Besættelsens uhyre Vanskeligheder og stærke aandelige Pres havde udvist et Sammenhold, en Disciplin og et Fremsyn, somborgede for, at de meget vel ogsaa efter Krigens Ophør vilde evne selv at skotte deres Anliggender, og vi erklærede paa den danske Frihedsbevægelses Vegne, at Danmark for sit Vedkommende saa hen til en Fremtid uden udenlandsk Indblanding udover, hvad Krigens Gang nødvendigjorde.

Alt dette skete før Invasionen og før den store Sovjet-Offensiv. I Dag, da adskillige Lande allerede er befriet, og flere af Hitlers Vasalstater har trukket sig ud af Krigens, fremtræder med stor Tydelighed to karakteristiske Træk i de Allieredes Optræden overfor de undertrykte og befriede Lande, og det viser sig, at ikke

»Economist«s, men Synspunkter svarende til dem, FRIT DANMARK fremsatte, synes at have sejret.

Stormagterne og de smaa Nationer

Det har været et af Nazismens store Propagandanumre — og det har ikke manglet paa altfor villige Tilhørere — at en allieret Sejr vilde betyde Død og national Udslettelse for alle de mindre Stater. Navnlig maatte man i saa Henseende befrygte det værste fra Sovjetunionens Side. Selv illegale danske Blade, som ellers i hele deres politiske Linje bekæmpede Nazismen og alt hvad dens er, faldt for denne Propaganda, og fandt sig foranlediget til at optræde som Forsvarere for Hitlers Forbundsstater mod Sovjetunionen, i første Række for Finland.

Og hvorledes tager Forholdet sig saa ud, nu da man har Realiteter at dømme efter og ikke kun Goebbelske Forudsigelser? Lad os først betragte Sovjetunionens Forhold til dens Nabostater. Allerede i April Maaned afsluttedes en Overenskomst mellem Sovjetunionen og den kloge og fremsynede tjekoslovakiske Statsleder Benesh om Principper og Retningslinjer for Samarbejdet mellem de to Lande, naar Sovjettropperne rykker ind paa tjekisk Omraade. Det slaaes udtrykkelig fast, at saa hurtigt et Omraade er befriet, skal dets hele Administration overgaa til tjekiske Myndigheder. Knap 14 Dage senere afsluttedes en lignende Overenskomst mellem paa den ene Side den norske Regering og paa den anden Side den engel-

ske, amerikanske og sovjetrussiske Regering. Om denne sidste Overenskomst skrev den norske Londonregerings Blad »Norsk Tidend«s Chefredaktør Finn Moe den 16. Maj bl. a.: „Udgangspunktet for Aftalen er den norske Regerings Suverænitet og Landets Integritet Paa norsk Side har man al Grund til at være yderst tilfreds med disse Aftaler“.

Da den Røde Hær den 25. Marts naaede Statsgrænsen mellem Rumænien og Sovjetunionen og beredte sig til at rykke ind paa rumænsk Omraade, afgav Udenrigskommissær Molotov en Erklæring, hvori det bl. a. hed, at „Sovjetunionen har ikke til Hensigt at erobre nogen Del af rumænsk Territorium eller gennemføre Forandringer i de raadende sociale Forhold i Rumænien, ligesom Sovjetunionen heller ikke paa nogen Maade har til Hensigt at krænke Rumæniens Uafhængighed“. At Sovjetregeringens Løfte var mere end Ord, turde med al ønskelig Tydelighed fremgaa af de Vaabenstilstandsbetingelser, Rumænien for nylig har akcepteret. Rumænien skal ikke afstaa en Tomme Land, men tværtimod tilsikres de Allieredes Hjælp til Generhvervelsen af Transylvanien; ikke med et Ord udtrykkes Ønske om Indblanding i Rumæniens indre Forhold. Det er ligeledes værd at bemærke, at Krigsskadeerstatningen er sat saa lavt som til 200 Millioner Dollars, og at dette Beløb ikke skal erlægges i Kontanter, men i Form af Varer, som Landet har i Overflod, nemlig Træ, Olie m. v. Saa langt fra at forarme Landet vil disse Leveringer give Anledning til en Opblomstring af Industrien til Gavn for det rumænske Folk.

Med det „polske nationale Befrielsesraad“, som ved et Dekret er udnævnt af det i Warszawa illegalt arbejdende Polske Nationalraad (Krajewaja Rada Narodowa), det provisoriske polske Parlament, har Sovjetunionen afsluttet en omtrent liggende Overenskomst som med Rumænien og Tjekoslovakiet, og allerede i Dag udøver det Polske nationale Befrielsesraad sin Embedsvirksomhed med foreløbigt Hovedsæde i den befriede polske By Lublin.

Overfor Finland og Bulgarien stiller Sagen sig lidt anderledes, idet begge disse Lande længst muligt har klamret sig til Hitlers vaklende Krigskærre. Det har ikke

skortet paa Fredstilbud til Finland, og hele den frie Verdens Presse, ja, selv Finlands varmeste Venner herhjemme, har været enige i, at Fredsbetingelserne var overraskende milde. Men først tredje Gang sagde Finland Ja. I de præliminære Vaabenstilstandsbetingelser erklærede Finland sig enig i, at alle tyske Tropper skulde have forladt finsk Territorium inden den 15. September, og de, der paa dette Tidspunkt endnu maatte være tilbage, skulde afvæbnes og overleveres til Sovjetunionen som Krigsfanger. Det har næppe gavnet Finlands Stilling overfor de Allierede, at det først 14 Dage efter den fastsatte Frist paabegyndte Opfyldelsen af denne Side af Aftalerne, der er af den største militære Betydning for Krigen mod Nazisterne. Imidlertid har Udsættelsen ikke betydet noget Anslag mod Finlands Suverænitet fra sovjetrussisk Side, ligesaa lidt som der i de øvrige Vaabenstilstandsbetingelser er noget Punkt, der anfægter finsk Selvstændighed i Fremtiden.

I Bulgarien forsøgte en reaktionær og hitlervenlig Regering at klare sig ud af Situationen ved at proklamere sin fuldstændige Neutralitet, mens den i Virkeligheden paa alle Maader understøttede de tyske Tropper paa Balkan. Først da den blev stillet overfor en Krigserklæring fra Sovjetunionen, og Englændere og Amerikanere afbrød Vaabenstilstandsforhandlingerne, begreb den bulgarske Regering, at der i Dag kræves mere end Ord, — der kræves positiv Indsats mod Hitler for at kunne gøre Regning paa en Plads ved Bordet blandt de frie Nationer.

Heller ikke de Allieredes Forhold til de hidtil befriede Lande i Vest giver Anledning til Formodning om, at Anslag mod Staternes Selvstændighed skulde være i Vente. I Frankrig har de Gaulle og hans nationale Befrielseskomité nu efter Befrielsen opnaaet den Anerkendelse som Landets retmæssige Ledelse, som de længe har krævet i London og Washington. I Belgien er Prins Charles indsat som midlertidig Regent, og den italienske Bonhomiregering har netop faaet udvidet sine Beføjelser som administratorisk Myndighed.

De Allierede og Hjemmefronten

Et andet karakteristisk Træk i de Allieredes Forhold til de undertrykte Lande

belyses gennem den Tale, den nye bulgarske Premierminister Kimon Georgijef den 11. September holdt i Sofia Radio. Han udtalte bl. a.: „Regeringen har kun været ved Magten i 48 Timer. I den korte Tid har vi afskaffet de gamle Regent-skabsraad, som efter den offentlige Mening ikke nød Folkets Tillid. Vi har tilbagegivet det bulgarske Folk dets i Forfatningen garanterede Rettigheder og politiske Friheder. Vi har genoprettet Presfriheden og afskaffet Cencuren. Vi har arresteret alle tidligere Regeringers Ministre, som har ledet Landet siden 1. Jan. 1941. Alle Nationalforsamlingens Deputerede, som har givet deres Støtte til en Politik, der førte Bulgarien mod Katastrofen, er ligeledes arresteret. Vi har forbudt Udgivelsen af Aviser, som forgiftede det bulgarske Folks Sind og understøttede en Politik, som var i Modstrid med Folkets Interesser...“

Det er en ny Tid, Efterkrigstiden, der taler gennem disse Ord. Og det er ikke kun i Bulgarien, det er gaaet saaledes. I Jugoslavien skarer hele Folket sig omkring Hjemmefrontens Leder, Marskal Tito, og Kong Peter har ikke alene anerkendt Tito som Leder af Landets Befrielseskrig, men har tillige forpligtet sig til ikke at vende tilbage til Landet, før en Folkeafstemning har tilkendegivet, om hans Tilbagevenden er i Overensstemmelse med Folkets Ønsker. Den jugoslaviske Eksilregering, der bestod af Repræsentanter for Førkrigstidens reaktionære Styre, er sat ud af Spillet. Og paa samme Maade er det gaaet med den græske Eksilregering. Ogsaa den har maattet bøje sig for Hjemmefrontens aktive Indsats og anerkendt Hjemmefrontens Ledelse som Landets rette Styre. I Bulgarien og Rumænien er de nye Regeringer sammensat af Mænd, som gennem Aar har arbejdet for Frihed og Retfærdighed, og hvoraf mange er hentet direkte ud af Nazismens Fængsler for at overtage deres Ministertaburetter.

I Vesteuropa er Forholdet det samme. Da General de Gaulle i 1941 satte sig for at samle alle ærlige Franskmand til fortsat Modstand, blev han vel anerkendt af England og Amerika, men kun Sovjetunionen erklærede sig beredt til i ham og hans Modstandsbevægelse at se det kæmpende Frankrig, som en Dag skulde gøre

det af med Reaktion og Nazisme i Landet. Saasnart den franske den franske Befrielseskomité havde overtaget Styret indenfor Frankrigs Grænser og var anerkendt ogsaa af de vestlige Allierede, ændrede den sin Sammensætning og optog Medlemmer, som havde ledet Kampen paa Hjemmefronten i alle de haarde Aar.

I Italien er Regeringen ogsaa skabt af Modstandspartiernes Mænd, Efter at Eksperimentet med allieret Styre under „Am-gol“ var slaaet fejl. Først da de fem antifascistiske Partier dannede Ministerium og resolut paabegyndte en Virkeliggørelse af de demokratiske Principper, lykkedes det at samle det desillusionerede italienske Folk til den sidste Kraftanspændelse for endeligt at udslette ethvert Spor af Mussolinis Regime.

I Belgien vendte Eksilregeringen Pierlot tilbage og tog Tøjlerne med samme Sammensætning som den havde i London. Men den belgiske Hjemmefront reagerede kraftigt derimod, og efter en halv Snes Dages Forløb maatte Halvdelen af de hjemvendte Ministre afgaa og afgive deres Pladser til den aktive Modstands hjemlige Repræsentanter. Det er Folkenes Krav, at de Mænd, der har ledet Kampen mod den aarelange nazistiske Undertrykkelse, ogsaa skal føre Landene ind i den frie Fremtid.

Overalt i de hittil befriede Lande er Udviklingen saaledes gaaet stik imod den, „Economist“ endnu i dette Foraar spaaede. Modstandsbevægelsernes Førere har gennem deres Dygtighed og Mod vundet Folkets Tillid, og skal deltage i Virkeliggørelsen af de Idéer, Kampen gjaldt. Og intetsteds har de Allierede ment at kunne modsætte sig dette naturlige Forlangende. Ogsaa herhjemme bærer Udviklingen i samme Retning. DANMARKS FRIHEDSRAADS Programklæring „Naar Danmark atter er frit“ har bundfældet sig i det danske Folks Bevidsthed som et Minimumskrav for det, der maa forlanges gennemført efter de lange Besættelsesaar; det har vundet en saadan Tilslutning i Befolkningen, at man i vide Kredse med Rette spørger: Hvilken Garanti har vi for, at disse Krav virkelig bliver gennemført, saaledes at Kampen, dens Lidelser, Sorg og Savn ikke har været forgæves. Vil det eneste sikre ikke være, at de Mennesker, som under de vanskeligste Forhold har

ledet denne Kamp og udformet dette Program som et foreløbigt Maal, af Folket bemyndiges til at føre Planerne ud i Livet.

FRIT DANMARK kan for sit Vedkommende besvare dette Spørgsmaal bekræftende. Ogsaa vi er af den Mening, at Frihedsbevægelsens Mænd ikke alene bør have Ret til, men ligefrem har Pligt til

efter Krigen af al deres Evne at medvirke til, at de Idealer for hvilke Kampen føres, virkelig bliver realiseret.

Konklusionen maa blive, at som det er gaaet i alle de hidtil befriede Lande, saaledes maa det ogsaa gaa herhjemme: Ingen Regering kan dannes udenom Frihedsbevægelsen.

Landbrugets Holdning

Krigen rykker os nærmere, og mere end nogensinde behøver Frihedskampen Tilslutning fra alle Sider i Befolkningen, enten det nu sker ved aktiv Deltagelse eller alene ved den Styrkelse, som Sympati og Forstaaelse giver. Modsætningen bliver tillige stærkere overfor dem, der sløve og modvilige stiller sig udenfor. Længe har det set ud til, at Frihedsbevægelsen ikke fandt nogen Støtte hos Befolkningen paa Landet, navnlig da ikke sammenlignet med den Fasthed og Enighed, hvormed Bybefolkningen Gang paa Gang har vist sin Vilje til Modstand. Men Forholdet er ved at ændre sig. Faren for Landbruget er mere iøjnefaldende nu, og det er blevet let at forstaa, at det gælder om at holde paa Besætningerne, og at det Korn, der ikke netop skal bruges nu, ligger bedst utærsket i Laden. Et Vidnesbyrd om det voksende Ønske om at være med i Modstandsbevægelsen, er de nye illegale Blade, der er kommet frem, og som skrives særligt for Landboere og af Landboere. Samtidig med at Bladene udfører deres Oplysningsarbejde, taler de paa Landboernes Vegne og bidrager til Sammenhold om Frihedskampen.

Det er selvfølgelig rigtigt, naar det hævdes, at Landbruget som Erhverv ikke kan angribes for daarlig national Holdning, som det undertiden sker. Landmændene har passet deres Produktion under vanskelige Forhold og leveret deres Varer ad de sædvanlige Veje gennem Mejerier og Slagterier, uden at der her som i mange andre Lande har floreret nogen væsentlig Sortbørshandel till Skade for de danske Forbrugere. At Overskuddet af Levnedsmidler er gaaet til Værnemagten og til Eksport til Tyskland i Mængder, der i de senere Aar dog har udgjort mindre end en Tredjedel af vor normale Eksport, maa bedømmes

som et Led i Landets almindelige Holdning over for Tyskland og kan ikke specielt lægges Landmændene til Last.

Det danske Landbrugs ledende Mænd lod sig ikke lokke af de tyske Planer om et europæisk Storrøm, hvori Danmark som Leverandør af Landbrugsprodukter skulde indtage en mere sikker Plads end ved sin Samhandel med England. I Landbrugets ledende Kredse ved man meget vel, at hvis vi skal gøre os Haab om en stor Eksport efter denne Krig, maa det ske ved en Tilbagevenden til det engelske Marked. Tyskland vilde ikke kunne aftage de samme Mængder som England, ikke kunne sikre de Priser, man fablede om, og slet ikke skaffe Udvej for de Forsyninger, der er nødvendige til Opretholdelse af den danske Storproduktion.

De høje Eksportpriser, vi i Øjeblikket opnaar, narrer naturligvis ingen. Saa meget er forstaaet, at det er det danske Samfund, der maa betale. Men naar man alligevel blandt Landmænd ofte kan møde en skæv Vurdering af vort Handelsforhold til Tyskland og England, saa maa Ansvarret herfor især lægges paa den Agitation, som L. S. i en Aarrække gik i Spidsen for. Den tyske Propaganda her i Landet har søgt at udnytte denne Fejlurdering og yderligere indpode os den Forestilling, at det var Englands Handelspolitik, der ruinerede Landbruget under Verdenskrisen i 30'erne. Men hvordan forholdt det sig i Virkeligheden med Tysklands og Englands Handelsmaade, da Landbrugsproduktionen i Mellemkrigsaaarene forøgedes overalt saavel i Europa som i de oversøiske Lande, da Afsætningsvanskelighederne skærpedes og Priserne faldt?

Hvem begyndte at rejse Toldmure? Tyskland tog fat allerede i 1925 og forhøjede

Tolden voldsomt i 1929, medens England længere end noget andet Land holdt Grænserne aabne for den sædvanlige Strøm af Landbrugsprodukter og først indførte en Landbrugstold, efter at dets Marked var oversvømmet, og dets egen Eksportindtægt i 1931 var faldet til det halve. Og det under et Handelssystem, hvor adskillige Lande ligesom Danmark kun købte i England for en Brøkdel af det Beløb, som deres egen Eksport indtjente. England lagde f. Eks. Told paa Smør fra Danmark og andre ikke britiske Lande, men den var dog ikke højere, end at den snart udlignedes ved Prisstigning, og vor Eksport kunde endda i de følgende Aar atter forøges.

Hvem begyndte at omgaa Overenskomsterne om toldmæssig Mestbegunstigelse ved at begrænse Mængderne af indførte Produkter? Det var Tyskland, der efter den store Toldforhøjelse i 1929 gik over til en stærk Begrænsning af Mængderne, og vor Kreatur-eksport indskrænktes under disse Forhold fra 253.000 i 1929 til 17.000 i 1932. Tyskland standsede med et Magtbud næsten helt denne Handel, og saaledes behandledes vi altsaa af det Land, hvortil vi gennem Aarene — ogsaa under den første Verdenskrig — havde leveret omtrent hele vor Kvægekseport, som derefter delvis maatte erstattes med en Destruktionsordning.

Med samme haarde Haand begrænsede Tyskerne vor Smørudførsel som det passede dem. Samtidig tog England imod vore Landbrugsprodukter i ubegrænset Mængde undtagen Flæsk, som blev kontingenteret fra 1932. Men med denne Begrænsning fulgte rigtignok en Prisforhøjelse paa det engelske Marked, der skabte Balance i Flæskproduktionens Økonomi.

Vel havde vi Vanskeligheder med Afsætningen i England, som ikke mindst mærkedes, da Englænderne ved Krigens Begyndelse maatte bestræbe sig for at undgaa en Stigning i Prisniveauet, men hvad var vi ikke ude for fra Tysklands Side under Handelsaftalerne før Krigen, da man ikke var tilfreds med en Handelsbalance i Tysklands Favør, men pressede os til Aflevering af god engelsk Valuta og til en overdreven Import, bl. a. med Køb af Kul, som vi ikke kunde hjemføre? Nej, der er ingen Grund til at se med Forkærlighed paa Tysklands Optræden som Aftager af vore Produkter.

L. S. Folkenes mere og mere tyskvenlige Agitation under Krigen vendte Landbruget

sig bort fra. Den naaede vel at gøre Skade, men ikke værre end, at Landbruget i Almindelighed kan vise Anklagerne for mindre god national Holdning fra sig. Saa meget mere maa man beklage, naar der opstaar Episoder, hvor Landbrugets officielle Repræsentanter paadrager sig Mistanke for at ville udnytte Situationen til Landbrugets Fordel uden den Offervillighed, som Hensynet til nationale Interesser maatte kræve. Noget saadant synes at være sket i Forbindelse med Forhandlingerne om Eksport af Kød og Flæsk til Sverige. Det meddeles herom, at man fra den danske Administrations Side ønskede at tage imod en rimelig Pris, som Svenskerne kunde betale — og de betaler i Modsætning til Tyskerne med reelle Værdier —, men Landbrugets valgte Tillidsmænd vilde ikke, at der maatte sælges, med mindre de fik den samme Pris, som det danske Samfund gennem Nationalbanken tvinges til at udrede, hvis man bliver nødt til at levere Produkterne til Tyskland. Opstod der en Difference, maatte Staten betale! Lad være, at de danske Importører, som var interesserede i, at Vareudvekslingen kom i Stand, maa bære deres Part, af Ansvaret for manglende Imødekommenhed, saa er det dog under alle Omstændigheder beklageligt, naar Episoder som denne giver Indtryk af, at Erhvervets Ledelse lader Pengeinteressernes dominere. De gør sig derved til Medskyldige med de danske Landmænd, som rundt om i Landet, ikke mindst langs Vestkysten, har sat Pengehensynet over den nationale Holdning i Forholdet til Tyskerne.

Man kan endog komme ud for, at Mænd paa særlig fremtrædende Pladser blandt Landbrugets Politikere og Organisationsledere ikke undser sig ved at hævde, at for dem er vor Holdning over for Tyskerne og den nazistiske Undertrykkelse kun et Spørgsmaal om, „hvad der kan betale sig“, „at komme igennem saa billigt som muligt“ o. s. v. Vel kan disse Mænd se sig om og finde mange med samme kortsynede Indstilling, men det er trods alt ikke de virkelig bærende Kræfter i den danske Bondestand, der tænker saaledes. Saa overfladisk er hundrede Aars frihedselskende folkelig Bevægelse ikke gaaet hen over det danske Land. Naar alt kommer til alt ønsker vi paa Land som i By Modstand mod Undertrykkelse og en værdig national Indsats, selv om den koster os Ofre.

Bag Nazismens Facader II

I Kraks Vejvisers Firma- og Aktieselskabsregister omtales under København et Firma ved Navn DATOR saaledes:

„Dator, Akts., Handel, Rederi, Industri m. m. Bestyrelse: Dir. S. E. Berthelsen (Formand), Gross. Sv. Stricker-Nielsen og Dir. Ove Walther Larsen, der to i Foren. tegner Firmaet. Aktiekapital 10,000 Kr.“

Hvem skulde ane, at dette Firma, der tager sig saa ordinært ud, i Virkeligheden er en nazistisk Gangsterorganisation inden for vort Erhvervsliv, der har til Formaal med tysk Hjælp at stjæle danske Statsborgeres Forretninger, saafremt Indehaverne er af jødisk Afstamning eller antityske af Indstilling. At Firmaet ikke ganske er kommet til at virke efter Hensigten, skyldes formentlig kun, at Direktør Juncker, Aarhus Oliemølle, snuppede Fidusen til Fordel for sig selv og for sine herværende tyske Venner. Det var ellers Mening, at Overskuddet skulde gaa til D.N.S.A.P.

At Sagen forholder sig saaledes, skal vi i det følgende godtgøre gennem Citater af nazistiske Dokumenter, som vi gengiver orgret, idet vi dog har rettet de værste Retskrivningsfejl.

I en Rapport dateret 11. Februar 42 til Partifører Frits Clausen og underskrevet af Aktieselskabets Bestyrelse hedder det:

„I Midten af August Maaned 1941 var Stabsleder C. Fischer og Direktør O. Walther Larsen paa Besøg i Berlin. Blandt andet aflagde de Herrer Besøg i Reichwirtschaftskammer hos de Herrer Dr. Francke og Dr. Kruger. Under dette Møde forespurgte Stabsleder Fischer og Direktør Walther Larsen om Mulighederne for et mere intimt Samarbejde mellem Reichwirtschaftskammer og D.N.S.A.P.s Erhvervsraad. Dette ansaa man i Reichwirtschaftskammer for uheldigt, idet man betonedede, at en officiel Instans ikke paa nuværende Tidspunkt kunde have et direkte Samarbejde med et dansk politisk Parti, der stod i skarp Opposition mod den siddende danske Regering. Man drøftede forskellige Veje, og til sidst foreslog de Herrer Dr. Francke og Dr. Krüger, at Erhvervsraadet kunde oprette et Handelsselskab af rent privat Karakter, og kunde dette Selskab jo saa faa den nødvendige Hjælp og Støtte i Form af Forhaandsviden, blive sat paa Sporet af de rette Forbindelser o. s. v. Den 2. September 1941 blev der ved et Møde hos Partifører Frits Clausen besluttet at danne et saadant Selskab, og skulde Selskabets Stiftere bestaa af Stabsleder C. Fischer, Direktør Ingeniør S. E. Berthelsen, Direktør Th. Juncker, Aarhus, og Direktør O. Walther Larsen. Man enedes dog om, at det var uheldigt

at have Stabsleder C. Fischer med, da dennes Navn jo i Forvejen er ret kendt indenfor nationalsocialistiske Kredse. Senere traadte Direktør Th. Juncker fra med en Begrundelse, der vakte Bestyrelsens Forbavselse.“

Rapporten udvikler derefter Sagen videre, og det meddeles, hvorledes det med Reichwirtschaftskammer aftaltes, at Selskabets Repræsentant A. Dannemand Jensen — efter eget Udsagn en nær Slægtning af den nok som bekendte tyske Nazist Alfr. Rosenberg — skulde afrejse til Berlin en af de første Dage i Januar 1942 for at tage Bopæl der. Man havde imidlertid ikke tilstrækkeligt regnet med den indre Jalousi, den Korruption og den Mangel paa Organisationstalent, der præger alt hvad de tyske Myndigheder har med at gøre. Uanset Reichwirtschaftskammeret saboterede det herværende tyske Konsulat bravt Dannemand Jensens Afrejse, og Rapporten bærer Vidnesbyrd om alle hans Genvordigheder under Forsøg paa at faa Pas. Meget oplysende hedder det om Baggrunden for Konsulatets Modstand:

„Den 6. Februar 1942 var Direktør Walther Larsen hos Generalkonsulen, der straks foreholdt Walther Larsen det forkerte i, at man ikke straks var kommet til ham, og at han fandt Sagens Gennemførelse for ganske uegnet paa nuværende Tidspunkt. Ligesom han fandt Aktieselskabets Hensigt for gribende ind i det Arbejde, som visse Personer allerede var i Gang med. Han hentydede her til Direktør Juncker og Konsul J. C. Hempels Arbejde i det af Udenrigsministeriet nedsatte Udvalg vedrørende „Ost-Raum“.

Om de Opgaver, DATOR skulde paatage sig, om Aarsagen til, at Berlin arbejdede for Foretagendet, mens København modarbejdede det, indeholder de os forelagte Aktstykker adskilligt. I en Kladder til et Brev fra Partifører Clausen til den herværende tyske Minister hedder det i Oversættelse fra Tysk:

„Herved anmoder jeg høfligst om Hjælp til A-S DATOR, som er grundlagt efter min Ordre. Selskabets Formaal er, paa rent forretningsmæssig Maade at erhverve Pengemidler, som kan stilles til Raadighed for D.N.S.A.P.s Virksomhed i Danmark — — Selskabets Formaal er at faa overdraget saadanne Agenturer, som er paa jødiske eller andre udanske Hænder — — Selskabets Ledelse bestaar af — — og yderligere befinder Hr. Direktør Th. Juncker, Aarhus, sig foruden nogle Partimedlemmer blandt Aktionærerne — — Jeg tillader mig at bemærke, at Selskabets Indtjeningsmuligheder skulde være af et saadant Omfang — — at de kan blive af virkelig Betydning for D. N. S. A. P.s Virksomhed.“

Overensstemmende hermed hedder det i en Rapport om Hensigten med A-S DATOR:

„Det var ovennævnte Aktieselskabs Hensigt under den nuværende Krigssituation ved Hjælp af det herværende tyske Handelskammer at faa overdraget rent jødiske Agenturer (som trods al Tale om det modsatte findes her i Landet) samt faa nye gode og hensigtsmæssige Agenturer overdraget, endvidere ved Reichwirtschaftskammer i Berlin's Hjælp (gennem vor fastboende Repræsentant i Berlin) at opnaa Forhaandsviden om Muligheder for gode Forbindelser og Forretninger — —“

Videre redegøres for en Række andre storstilede Planer med Selskabet, der bl. a. i Samarbejde med danske og tyske Myndigheder skulde oprette et Holdingselskab, som skulde opkøbe indefrosne danske Tilgodehavender i Tyskland — og Rapporten slutter:

„Og endelig var det Selskabets Hensigt at paabegynde et forberedende Arbejde hvad angik Udnyttelsen af Ost-Raum, det være sig Undergrund, Landbrug, Industri, Mejeri-drift osv. Det var en Selvfølge, at hele Selskabets Overskud gik til nationalsocialistisk Arbejde i Danmark.“

Som man vil se, dokumenteres vor Karakteristik af dette Selskab i Indledningen gennem dets egne Rapporter. Det er tydeligt, at Juncker har spillet en efter de rette nazistiske Synspunkter meget tvetydig Rolle i Sagen, og de herværende tyske Myndighedspersoners Uvilje mod Foretagendet lager sig rimeligst begrunde gennem Antagelsen om, at man med Juncker er kommet overens om at udnytte DATORs Idé til egen Fordel.

Hele Sagen er et nyt, uomstødeligt Bevis paa den landsforræderiske Rolle ikke alene de hjemlige Nazister, men ogsaa tyskenlige, pengebegærlige Opportunister af Juncker-Typen har spillet i Ly af den tyske Besættelse.

Danmarks Frihedsraad

Danmarks Frihedsraads Navn har under de senere Tiders mange Sammenstød med Tyskerne været paa alle Danskes Læber. Overalt har man spurgt, hvilke Paroler Frihedsraadet udsendte og villigt fulgt dets Anvisninger og Opfordringer. Ude i Verden omtaler den frie Presse og Radio Frihedsraadet som den dygtige og magtfulde Ledelse af hele det danske Folk i dets Kamp mod Nazismen. Det er da vel værd endnu engang at slaa fast, hvad Frihedsraadet er og hvad det vil. Raadet blev dannet i Sommeren 1943 af Repræsentanter for de største „underjordiske“ Bevægelser, — Partier og Organisationer, og da det i Efteraaret 1943 traadte frem for Offentligheden, fastslog det, at dets Opgave var, uden Hensyn til Parti- og andre Interesser, at samle den danske Modstand mod Besættelsesmagten under sit Førerskab, I flere Meddelelser har Raadet fremhævet, at dets Eksistens er betinget af det nazistiske Diktatur. I det Øjeblik Forfatningen atter træder i Kraft, og Kongen kan udnevne Landets Regering, ophører Raadet at eksistere. Men de Kræfter i Befolkningen, der dannede Basis for Raadets Oprettelse, og som Modstandskampen i det hele har udløst, vil vedblive at virke ind i Fremtiden. Det er disse Kræfter, der vil kræve Repræsentanter i Efterkrigstidens første danske Ministerium for at sikre Gennemførelsen af Folkets Krav om et kraftigt Opgør med Nazismens aabenlyse og skjulte Medhjælpere i Danmark. „FRIT DANMARK“ der siden Foraaret 1942 har været Talerør for Frihedskampen, og som indenfor sine Rammer har Repræsentanter for alle Partiopfattelser og Anskuelser, vil kraftigt træde i Brechen for denne Politik.

Send frit Danmark til Deres Venner paa Landet!
